

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **T. N. T.**, zast. Mgr. Helenou Pindejovou, advokátkou, se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 7. 2019, č. j. OAM-634/ZA-ZA12-HA08-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. 11. 2020, č. j. 33 Az 39/2019 - 27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně, který ji nadepsaným rozsudkem zamítl. Odmítl tvrzení žalobkyně, že by se žalovaný nezabýval bezpečnostní situací ve Vietnamu. Naopak ten v odůvodnění napadeného rozhodnutí zdůraznil, že žalobkyně v minulosti nevyvíjela žádnou protivládní činnost; její návrat do Vietnamu je tak bezpečný. Vycházel z relevantních informací o zemi původu, ze kterých nevyplývá, že by ve Vietnamu docházelo k diskriminaci či perzekuci osob, které v jiném státě neúspěšně žádaly o udělení mezinárodní ochrany. Riziko nevhodného zacházení či trestání se vztahuje pouze na politické aktivisty, osoby odsouzené za ohrožování národní bezpečnosti, nebo příslušníky některých etnických menšin. V řízení nevyšly najevo žádné indicie svědčící o tom, že by žalobkyně patřila do kategorie osob, které mohou být v určitých případech pronásledovány či jiné formě perzekuce vystaveny. Neudělení mezinárodní ochrany nepředstavuje nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života. Žalobkyně neměla na území České republiky v současné době jakékoliv osobní vazby, a to vyjma manželství s jiným žadatelem o mezinárodní ochranu, se kterým dlouhodobě nežije a není s ním ani v kontaktu. Žalovaný proto správně vyhodnotil, že postup žalobkyně spočíval ve využití institutu mezinárodní ochrany za účelem legalizace pobytu z jiných než azylově relevantních důvodů. Tento závěr podporuje rovněž výpověď samotné žalobkyně, dle které jí v návratu do Vietnamu brání výhradně ekonomické

důvody spojené s jejím věkem a nedostatkem vzdělání, v důsledku čehož by si nebyla schopna zajistit bydlení a obživu.

[3] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítla, že žalovaný měl povinnost rozhodnout o existenci překážky vycestování a přesvědčivě se v odůvodnění rozhodnutí vypořádat s otázkou existence skutečností zakládajících povinnost aplikovat § 91 zákona o azylu. Žalovaný se měl dále v souladu s rozsudkem NSS sp. zn. 5 Azs 7/2012 zabývat důvody, pro které stěžovatelce nebylo prodlouženo pobytové oprávnění. Závěr, že vycestování stěžovatelky nepředstavuje nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života, nemůže obstát. Přítomnost manžela stěžovatelky na území České republiky měla být zohledněna i v případě, že s tímto není stěžovatelka v kontaktu; jedná se o oficiální svazek a správní orgán nemůže do budoucna předjímat, že je manželství pouze formální. Žalovaný i krajský soud rezignovali na obstarání dostatečných a aktuálních informací o zemi původu. Žalovaný pak zejména neobstaral aktuální informace k situaci vietnamských občanů, jakožto neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu v zahraničí. Ze zprávy Freedom House přitom vyplývá, že repatriování občané Vietnamu mohou být šikanováni nebo uvězněni. Neobstojí tak závěr, že stěžovatelce nehrozí v zemi původu vážná újma, přičemž její předchozí návštěvy země původu nemohou vést k závěru, že jí nehrozí ve Vietnamu uvěznění. Žalovaný i krajský soud nesprávně posoudili možnost udělení doplňkové ochrany, a to právě s ohledem na citované informace o věznění žadatelů o azyl ve Vietnamu a hrozící riziko této vážné újmy pro stěžovatelku v případě jejího návratu do Vietnamu.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelkou namítaný institut překážek vycestování byl nahrazen doplňkovou ochranou, která byla v řízení posouzena. Ekonomické či sociální potíže v zemi původu není možné považovat za důvody, které by umožňovaly udělení mezinárodní ochrany. Ekonomická migrace nepožívá ochrany azylového práva a odmítavý postoj stěžovatelky k návratu do vlasti nelze považovat za uplatňování politických práv a svobod. Pokud se jedná o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu, žalovaný pracoval s aktuálními zprávami o zemi původu, podle kterých je svoboda pohybu ve Vietnamu garantována. Stěžovatelka nespadá do kategorie osob, které by mohly být pro své politické názory nebo aktivity ze strany vietnamských státních orgánů postihovány.

[5] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Před zahájením meritorního přezkumu věci se však Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[7] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se NSS podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat

pokračování

v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[8] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že stěžovatelkou namítaný institut překážek vycestování byl s účinností od 1. 9. 2006 ze zákona o azylu odstraněn a „nahrazen“ doplňkovou ochranou; jakékoli námitky v této věci jsou tak bezpředmětné (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78). K námitce, že se měl krajský soud zabývat důvody, pro které stěžovatelce nebylo prodlouženo pobytové oprávnění, kasační soud upozorňuje, že tyto by mohly být azylově relevantní pouze za předpokladu, že by dočasná nemožnost návratu stěžovatelky do České republiky nepřiměřeně zasáhla do jejího soukromého a rodinného života, což ostatně potvrzuje stěžovatelkou odkazovaný rozsudek zdejšího soudu ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 - 28, č. 2836/2013 Sb. NSS. Takový zásah v případě stěžovatelky nebyl dán.

[9] Nejvyšší správní soud se otázkou možného porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv (dále pouze „Úmluva“) v případě vycestování žadatele o mezinárodní ochranu již opakovaně zabýval. V rozsudku z 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, uvedl, že je třeba „rozlišovat důvody, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky ČR bylo samotné vycestování cizince [§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (...), od důvodů, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo až případné vyhoštění tohoto cizince. Samotná nutnost vycestování cizince do země původu při neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany a za situace, kdy cizinci nesvědčí žádný jiný důvod k zákonnému pobytu na území ČR, totiž tomuto cizinci neznemožňuje, aby si po návratu do země původu nepožádal o některou z možných forem povolení k pobytu na území ČR dle zákona o pobytu cizinců (...), obvykle právě jen dlouhodobý zákaz pobytu na území ČR může v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života, který si cizinec za dobu svého pobytu na území ČR vytvořil. (...) Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR.“ Článek 8 Úmluvy neukládá státu závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, respektive napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi (viz rozsudek NSS z 29. 2. 2012, č. j. 2 Azs 38/2011 - 47). Při stanovení rozsahu povinností státu je však nutno zvážit okolnosti konkrétní věci a posoudit, zda se nejedná o případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR (viz výše citovaný rozsudek NSS sp. zn. 5 Azs 7/2012). Pokud na českém území

žije manžel stěžovatelky, se kterým však dle svých slov dlouhodobě nežije a ani nezná jeho místo pobytu, tedy se jedná toliko o formální manželství, není vycestování stěžovatelky nepřijatelným zásahem do soukromého a rodinného života (srov. rozsudek NSS z 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 - 28, č. 2836/2013 Sb. NSS).

[10] K námitce stran neobstarání dostatečných a aktuálních informací o zemi původu ohledně situace navrátilců se občanů Vietnamu jakožto neúspěšných žadatelů o azyl kasační soud odkazuje na závěry vztahující se k požadované kvalitě informací o zemi původu obsažené v rozsudku NSS z 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008 - 71: „[P]ři používání informací o zemích původu je nutné dodržovat následující pravidla. Informace o zemi původu musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné (srov. kritéria pro nakládání s informacemi o zemích původu v azylovém řízení, in: GYULAI, G.: *Country Information in Asylum Procedures: Quality as a Legal Requirement in EU*, Budapest, 2007)“. Těmto požadavkům žalovaný zcela vyhověl, když si pro posouzení celkové situace v zemi původu obstaral celou řadu aktuálních informací, a to z různých hodnověrných zdrojů. Konkrétně vycházel z těchto informací: Vietnam - Informace OAMP ze dne 31. 5. 2019; Vietnam - Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), 2018; Rada EU - Výroční zpráva EU o lidských právech a demokracii ve světě za rok 2016; Vietnam - Freedom House, 2017; Vietnam - IOM, 2017; Vietnam - Informace Human Rights Watch ze dne 18. 1. 2018; Vietnam - Informace OAMP ze dne 10. 11. 2017; Vietnam - Informace Amnesty International ze dne 22. 2. 2018; Vietnam - Ministerstvo zahraničních věcí Spojených států amerických ze dne 20. 4. 2018.

[11] Namítanou neaktuálnost informace Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 28. 4. 2018 soud nezjistil. K této otázce existuje rovněž hojná judikatura správních soudů: Například Krajský soud v Praze v rozsudku z 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016 - 55, č. 3714/2018 Sb. NSS, shledal rok starou zprávu o zemi původu za přiměřeně aktuální, a to i s ohledem na to, že zprávy z roku, kdy byla žádost o mezinárodní ochranu posuzována, v době vydání napadeného rozhodnutí zřejmě ani nebyly k dispozici. Současně zdůraznil, že „[z]astaralost zpráv o zemi původu nelze posuzovat (čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany) pouze na základě faktu, že od vypracování, resp. vydání takové zprávy uplynul určitý čas. Zastaralá je taková zpráva, jež obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace popsaná ve zprávě se změnila.“ Ve stejném duchu hovoří též judikatura NSS, dle které „[p]osuzuje-li totiž správní orgán důvodnost obav žadatele o azyl z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) azylového zákona, je třeba, aby vzal v úvahu situaci v zemi původu žadatele v době bezprostředně předcházející jeho odchodu z této země, nikoli primárně v době rozhodování správního orgánu, která je tomuto okamžiku více či méně vzdálena“ (viz rozsudek ze 7. 9. 2005, č. j. 3 Azs 390/2004 - 49).

[12] Ve vztahu k argumentaci stěžovatelky ohledně pronásledování občanů Vietnamu jakožto neúspěšných žadatelů o azyl navracejících se ze zahraničí ze strany státních orgánů Nejvyšší správní soud poukazuje na rozsudek ze dne 23. 11. 2007, č. j. 5 Azs 50/2007 - 71, ve kterém konstatoval, že „[k] udělení azylu ovšem není dostatečná samotná příslušnost k sociální skupině, ale musí být splněna ještě podmínka druhá, tedy odůvodněný strach z

pokračování

pronásledování z důvodu příslušnosti k této sociální skupině. Tato odůvodněnost strachu z pronásledování přitom musí mít kořeny buď v osobní zkušenosti žadatele o azyl, nebo v tom, že se jedná o skupinu v dané zemi pronásledovanou obecně.“ Kasační soud neshledal, že by stěžovatelce hrozilo v zemi původu pronásledování z důvodu její žádosti o mezinárodní ochranu podané v České republice. Z informace Freedom House 2017 sice obecně vyplývá, že vietnamští občané repatriovaní poté, co podali žádost o azyl v zahraničí, mohou být šikanováni nebo uvězněni podle trestního zákoníku. Současně se zde však uvádí, že státní orgány omezují pohyb politických disidentů a etnických menšin. Ze zprávy Mezinárodní organizace pro migraci 2018 navíc vyplývá, že navrátilcům jsou k dispozici programy reintegrační asistence. Z Informace OAMP ze dne 31. 5. 2019 pak vyplývá, že Vietnam umožňuje cestování do zahraničí, emigraci i repatriaci. Omezování pohybu se týká pouze některých jedinců, obzvláště těch, kteří byli odsouzeni v souvislosti s přestupkem proti národní bezpečnosti, případně těch, kteří kritizují vládu. Na tuto skutečnost odkázal žalovaný na s. 7 napadeného rozhodnutí, není tedy pravdou, že by se této otázce žalovaný nevěnoval. Žalovaný pak správně uzavřel, že jelikož stěžovatelka nemá žádné politické přesvědčení, nehrozí jí v zemi původu pronásledování. Stěžovatelce, která nebyla v zemi původu jakkoli politicky aktivní, tedy nehrozí při případném návratu do země původu negativní následky spojené s pobytem na českém území. Závěrem zdejší soud konstatuje, že ve stěžovatelkou uvedených důvodech podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany (ekonomické důvody a snaha o legalizaci pobytu) nelze spatřovat důvody azylově relevantní (srov. např. rozsudky NSS z 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54, či z 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60).

[13] Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Nejvyšší správní soud proto nepřistoupil k meritornímu přezkumu kasační stížnosti a ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. ji odmítl pro nepřijatelnost.

[14] Jelikož kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. května 2021

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu